

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSAG.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Inség.

Még leírni is félünk e szót: inség. Mert elképzelni is rettenetes, hogy Magyarországon inség legyen. Hazánk, különösen a nagy magyar alföld úgy ismeretes, mint a földek között Kánaán földje. Termékeny, gazdag, melynek párja alig van a világon. Buzájával nem vetekedik egyetlen ország buzája se. Törökbuzája bőven terem. Szénája zsiros, tápláló. Legelői kövérek. Vize bőven van. De nemcsak a nagy magyar alföld gazdag, hanem ország többi része is olyan, hogy népét szorgalmas munka és józan élet után, el tudja tartani. Minden vidéknek meg van a maga jövedelmi forrása. Itt a szőlő; ott az erdő; másutt az állattenyésztés, gyümölcs termelés, házi ipar megadták minden évben a mindennapi kenyeret.

Ebben az esztendőben azonban sem gabona, sem takarmány nem termett annyi, mi a közszükségletet fedezné. Megszűkült a mindennapi kenyér, nem lesz elég takarmány az állatok számára. A jó Isten csapásos esztendőt mért a magyar nemzetre. Sujtoló vesszőjét éreztette már a mult esztendőben, mert a nyár elején sok esőt, később nagy szárazságot adott. És megmutatta a maga nagy hatalmát, ebben az esztendőben, midőn hőség, aszály által gátolta meg a föld termését. Most tünt ki csak igazán, hogy emberé a munka, Istené az áldás. Még a hitetlen ember is láthatja most az Isten kezét.

Mindazonáltal, még csak a víz hiányát érezzük, kutaink, folyó vizeink kiapadtak. Nincs község, melynek elegendő, jó minőségű ivó vize lenne. A nagyobb folyók vize is megromlott. A rossz ivó víz, a rossz táplálkozás szüli a különféle betegségeket. Már hulljuk is a híret, hogy az or-

szág egyes részeiben fellépett a tifusz. Később meg fogjuk érezni a gabona hiányát. Gazdáink megérzik a takarmány hiányt. A marha ára már is alászállott. Kínálva kínálják; nem veszi senki. Felibe adnák kitarásra; úgy sem kell. Nincs mit enni adni. Minden baj tetejébe ott van az adó. A mult évről is sok maradt fizetetlen; ez évit sem lehetett apasztani. Bizony, nem tudja a szegény ember magáról gondoskodjék e vagy állatjáról, vagy az adóját fizesse. Ha még törökbuza termett volna, nem lenne baj. Hiszen, a munkásnép eledele a puliszka. De már bizonyos, hogy az sem lesz. A szárazság megölte az idej törökbuza termést. Hiába szépitik a dolgot, inség előtt állunk. A rossz esztendő hatását megérzi Magyarország.

Mit csináljunk hát? Ez a kérdések kérdése. Mert, hogy az állam kitarson: arra hiába számítottunk. Tartana, ha volna miből. De nincs. A hadsereg mindent elnyelt. Sok nemű kedvezményt nyújt így is, igaz, az állam, de mind az csak csepp víz a tengerben. Szinte hatás nélkül vész el. »Segíts magadon, s az Isten is megsegít.« Erre az igazságra kell támaszkodnunk. *Egyszerűség, takarékoság*: ez legyen most a jelszó. Pál apostól azt mondja: Ime, én megtanultam a szükségben bővölködni. Mi tudunk-e, csak mértékletesen is élni? Bizony nem tudunk. A magyar embernek nem természete a mértékletes élet. De, most megtanít az Isten. Érted, atyámfia, maga a jó Isten tanít meg. Oh, pedig, beh nagy dolog, ha az embert a szükség a nyomoruság tanítja meg valamire. Most éppen azon a ponton állunk, hogy az Isten végtelen bölcsessége folytán, az inség legyen a mi tanító mesterünk.

Nagy dolog az inség a természeti világban. De, még nagyobb dolog, ha az erkölcsi világban, a lelki élet mezején pusztít az inség. Azt mond-

ják, hogy a kettő együtt jár. Egyik elő idézi a másikat. Hibáinknak, bűneinknek sokasága szülte-e a testi inséget, vagy isten adta, az mindegy. Elég az, hogy meg van már mind a kettő. Megesik az ember szive, midőn látja az inség pusztítását a lelki élet mezején. Nem elég a vallástalan-ság és a bűn pusztítása; ott van a béketlenség, a viszálykodás pusztító tüze is. Nem elég, hogy nem tudunk a Krisztus által adott evangéliumi szabadságra és függetlenségre eljutni: hanem ezt a maroknyi magyar nemzetet még a vallás, a hit is részekre szaggatja, s az összetartás kötelékét gyengíti. Oh, én édes Istenem, mikor szabadítasz meg a testi és a lelki inségtől, mely elnyelés-sel fenyeget? Tudod-e, atyámfia, hogy itt nincs más orvosság csak a Krisztus. Ő a mi betegség-ünkben gyógyító orvosunk.

Vajda Ferencz,

Az egyháztársadalmi egye- sületek.

Az egyh. ker. Egyházi Értekezletnek Kézdivásárhelyen, 1904. július 5-én tartott közgyűlésén felolvasta Péchi Árpád brassói ref. lelkész

Mélyen tisztelt közgyűlés! Egyházkerületünk igazgató-választmányának közelebbről Kolozsvárott tartott gyűlésétől vettem a megtisztelő megbízatást, hogy a létesítendő egyháztársadalmi egye-

sületek kérdésében tartsak egy felolvasást; itt, e közgyűlés illusztris közönsége előtt. A feladat nagysága egyfelől, másfelől az idő rövideje és ezekkel szemben a sok munka, ami június hóban Brassóban a lelkészre vár, aggodalommal töltött el, hogy vajjon a megbízatásnak eleget tudok-e tenni. De a végén is, aggodalmamat legyőzte a kötelességérzet. Ugyanis meggyőződésem az, hogy mi lelkészek, erőnk és tehetségünk szerint, mindazon munkában részt kell hogy vegyünk, a mire az idő intő szavára egyháztársadalmunk elhív és munkaerőnköt igénybe kívánja venni.

Ez indító ok szemelött tartásával kezdettem a munkához. Hogy azután megbízatásomnak mennyiben tudtam megfelelni, azt a mélyen tisztelt közgyűlés fogja elbírálni.

Az egyháztársadalmi szervezet beállításának mikéntje felett tervelve, azzal mindjárt tisztába voltam, hogy bár a külföldi viszonyok ismerete mellett, de minden esetre a mi honi körülményeink, t. i. népeletünk, kulturális, köztársadalmi állapotaink és egyházszervezetünk figyelemre méltatása mellett, kell és lehet egyedül a czélt az előmunkálatokban megközelíteni és majd a kivitelnél a megállapított programot megvalósítani. Ezért közel 19 évi közpályámnak, a mi népünk életéből szerzett tapasztalatait, összevetve azzal, amit láttam külföldön és azóta olvastam a külföldi viszonyokról és viszont mindezt megegyeztetve azon észleletekkel, a melyeket szereztem itthon szász testvéreink egyháztársadalmi munkál-

TÁRCZA.

Jób.

Az Ur kegyesen nyugtatá szemeit
Hű szolgálain, kikben lakott erős hit,
A kiknek élete merő szeretet
S minden időben élnek szent életet.
Gunyosan csendült meg a sátán szava:
»Könnyű hinni! ha környez világ java
Ha bőségbe és gazdagságba élünk.
Akkor vallást, hitet soh sem cserélünk;
Boldogságba erős hitűek vagyunk,
S mondjuk örömmel, adá a mi Urunk.
De ha környezné nyomor valamennyit
Megláthatnád Uram, van-e erős hit?
Ha sujtó kezedet, rájuk bocsátod
Az erős hit elszáll, bizony meg látod;
Próbáld meg, és vedd példa képpen Jóbot,
Kinél talán Te sem ismerhetsz jobbat,
Meglásd, hogy erős törhetetlen hite,
Átokká válik első intésedre.
Szólt az Ur, bizony neked megmutatom,
A hitet szenvedés ápolja nagyon;
Igaz, hogy Jób nagyon kedves énnékem,
S hogy ne mondhasd talán kivételt tettem,
Őt fogom csapással meglátogatni,
S ha hitében erős talál maradni,
Te meggyőződől, hogy nem gazdagságon
Alapszik a hit, hanem imádságon
Mond a sátán:

De mindjárt már
Uram tedd őt próbára;
S meglátod nemsokára
Miként a hit
Tűrésre nem tanit.

II.

Az Ur elküldé ártó angyalait,
Pusztítsák el Jóbnak minden javait.
Mit látván a hitében erős ember,
Zugolódni Isten ellen dehogy mer.
Sőt gyakoribb az ima életébe,
Az Ur adta és az Ur el is vette.
Nem így Uram! mondja ismét a sátán
Nehezebb büntetést mérjen kezéd rá;
S elhangzik az Ur parancsoló szava,
Siessen elő a halál angyala.
Te nézd meg Jóbnak sok szép gyermekeit,
Kegyesek, Istenfélők egytől egyig.
Édes álommal ringasd a halálba,
Mindeniket, s hozd menyeyi lakomba.
Hol nem tapad rájok az élet sara,
Velök is több lesz a menynek angyala.
És ugyeltt: ők meghaltak egyszerre mind;
A sátán már démoni kacajjal int.
Most, most Uram! most tekints hű szolgáladra,
Nézd a hirt mily megadással fogadja;
Jób felkiáltott, óh Uram Istenem!
Mit vétettem? hogy keményen bánssz velem!
De Te Uram tudol mi jó énnékem,
Bocsáss meg intésedet elviselem,
Az Ur adta őket, az Ur elvette,
Óh, áldott legyen szent neve érette.

kodásából; ezek képezik együttesen az alapot, a melyen egész tervezetem kiépül.

Ugyanis eddigi tapasztalataim arról győztek meg, mélyen tisztelt közgyűlés, hogy mint egyházszervezet arra kell törekedjünk, hogy a református ember a bölcsőtől a koporsóig érezze, hogy ő nem csak magáért, családjáért kell élnen, munkálkodjon és küzdjön, hanem hazájáért és közegyházának érdekeiért is. Aki beolvad az egyházközség társadalmába, azt mindenki testvérének kell tekintse; aki ellenben a közönséget megtagadja, az mint tévelygő, zárassék ki a testvéri kötelékből és ne részesítessék annak áldásaiban mindaddig, még megtérésének biztos tanujelét nem adja.

Ezért a mi szervezkedő egyháztársadalmunknak evangéliumi jelszava ez legyen: *Egyenlő jogok és egyenlő köteleességek!*

Aki vallástársadalmi közéletünket ma közelebbi figyelemre méltatja, elszomorodva tapasztalja, hogy a 14—15 éves korig ott — a hol és úgy — a hogy, az iskola vezetése alatt áll, aztán túl a 20 éves koron az, aki a katonai fegyelem alá kerül, de a közbeeső 5—6 éven belül és a katonai szolgálat után ismét a legkisebb gondozás nélkül él ifjuságunk és népünk.

E szomorú való teszi szükségessé, hogy a népet az egyház a maga vonzkörébe ragadja és a nép minden rétegének szellemi és kedélyi táplálékot nyújtson. Erre pedig az egyedüli megfelelő mód az egyesületi élet megteremtése. Ma már meg van érlelődve anyaszentegyházunk ve-

zérférfaiban a köztudat, hogy a munkásság ez új terére kell hogy lépjünk erős igyekezettel, ha a talajt el nem akarjuk veszíteni lábaink alól, az evangéliumi szabadság és szeretet, magyar hazánk nagy kárára.

Minden egyesület avagy társaság egy bizonyos rendeltetést kell hogy betöltsön. A magyar kálvinista anyaszentegyháznak is az a nagy elhivatása, hogy hiveit magasabb vallásos életelvekre és erkölcsre tanítsa. A mi egyházunk már magában egy egyesület; ha tehát kebelén egy új egyháztársadalmi szervezetet óhajtunk létesíteni szorgos gondossággal kell vigyáznunk, hogy annak célja egybevágjon az egyház magasabb érdekeivel.

Egyben egyháztársadalmi szervezetek beállításával figyelemre kell méltassuk a helyi körülményekkel kapcsolatos nagy nehézségeket is. Ilyenek p. o., hogy a legtöbb községben nincsenek ma még a pap mellett olyan egyének, akik a népet szeretettel és értelemmel irányítani tudnák; pedig az ilyen munkát csak segítő társakkal és nagy áldozatok mellett lehet végrehajtani. Ezen kívül a legtöbb helyen hiányzik az összejövetelre a megfelelő helyiség is. De hát Németországban is ezelőtt 50 évvel a miénkhez hasonló állapotok voltak, a mikor angol mintára az ifjúsági és leányegyesületeket szervezték. És ma már náluk körülbelül 1700 ifjúsági és több mint 2000 leányegyesület van, hogy a többi rokonhivatású egyesületekről ne is szóljak.

Vajjon ha mi teljes komolysággal munkához kezdünk, ne koronázná-e megfelelő siker a mi fáradságainkat is? Ki kételkedhetik ebben!

(Folyt. köv.)

Lásd mond az Ur,
Csalódtál rutul
Őt felemelé a hit;
Türni, remélni segít.
Mond a sátán,
Még egy próbát.

III.

Látogatá hát Jóbot betegséggel,
Kinok között fetrenget nappal s éjjel,
Cseréppel kapará fekélyes testét;
Tetőtől talpig a sebek befedték.
Ámde ő nem zugalódott sohasem,
Fejét meghajtva türt némán, csendesem.
Felesége káromló szavaira,
Hogy átkozza meg Istent, így kiálta,
Örökjósága hatalmas Istenem!
Csapásaiddal erősödik hitem,
Te meglátogattál, mivel szeretél
Tőlem örökké dicséretet vegyél
És szegyenülve távozott a sátán,
Csudálkozva az Ur igaz szolgáján.
Az Ur pedig nem hagyá szeretetjét.
Behegeszté fájdalmas, sajtó sebet.
Megáldva fiakkal és leányokkal,
Késő vénséget érve el azokkal.
Megtiszszerezé szétrombolt javait.
Szívében még erősebb leve a hit.
Mert kik benne biznak az Ur nem hagyja
Bár néha csapással meglátogatja;
Ő örökké marad szerető Atyánk,
S kegyelmét mindenkor kiterjeszti ránk.

Kóthy Mariska

Az agyagfalvi Székelyemlék.

A természet, a történelmi hagyományok sok szép kincscsel ékesítették föl a Székelyföldet. Bőségesen terem dalos mezőin a virág, zengő bércein az ideál. Lépten-nyomon kegyeletes helyek és a hősök sirjai tüntek föl. Ámde a történelem lelke székelység egyeteméhez, sehol se beszél olyan élénken, mint a Rabonbánok ősfészke alján, a székeiység anyavárosa közelében elterülő *agyagfalvi réten*, hol őseinket a közös tanácskozások összehozták s a végzeteljes események annyiszor csatasorba állították. E helyen lábaik nyomából nő ki a virág, ideális lelkük ragyog a napsugárban, aggódó szívük sóhaját hallatja az erdők zugása, küzdelmeikről mormol a lassan hömpölygő Kükküllő . . . Koszorus bércek, virágos halmok között olyan ez a történelmi emlékekkel megszentelt tér, mint egy szépséges templom, melynek csillogos menyezetén legélénkebben ragyog a Hadak útja . . .

Ebből a hatalmas temlomból azonban hiányzik az oltár, melyen a nemzeti hagyományok kincsét megőrizzük s a horebhegyi bokorból föllángoló hazafiasság tűzénél az ősök erényeit ápolva, a nagy idők nagy alakjaihoz méltó módon áldozunk.

Ezelőtt néhány évvel, Székelyudvarhelyről, lelkes szózat hangzott szét a hazában. Előkelő férfiak fényes listája hirdette, hogy az agyagfalvi Székelyemléket meg kell teremtenünk. Be is gyűlt mintegy 5100 korora (»az agyagfalvi emlék-bizottsághoz«, melynek pénztárnoka Ferenczi János Székelyudvarhelyen) ámde ennek az összegnek kétszeresse is alig elégséges a nagy cél elérésére. A gyűjtést, adakozást folytatnunk kell. A gazdagok áldozatkész lelke gyönyörű eszményi célt talált itt a »jókedvű adakozásra«, a szegények fillérei is tömegben nagy erőt tudnak kifejteni. A nagy alkotásokhoz a porszemeknek is van jussa.

Az agyagfalvi Székelyemlék nagy historiai jelentőségét elismerte a király is, amikor ezer korona adományt ígért arra az esetre, ha ez az ügy a megvalósulás stádiumába jut. Hisszük, hogy királyunk magas figyelme jó biztatója lesz törekvéseinknek.

A haza bölcsőjénél virrasztott honszeretűnket mindig a hagyományok kultusza tartotta ébren. Ez nevelt az ősök erényeihez méltó nemzedéket, Ezt a nemzedéket keressük, melynek becsülete követeli a Székelyemlék megteremtését, hogy annak áldozati lágjánál minden idők Székely gyermeke megtalálja azt az erkölcsi erőt, melynek összetartó kapcsa erős védelmet nyújt a jövő századok küzdelmeihez.

Épüljön fel tehát mielőbb a székelyek Rákosmezején a tervezett emlék. Legyen büszke hirnöke nemzetfenntartó fajunknak, mely bérczes kis hazánk vérrel szerzett földjét a közös érzés és munka szeretet által tegye áldásossá.

»Ha menni kell, menjünk »mind«!« így kiáltottak fel apáink 1848-ban az agyagfalvi réten. Az egyetértő szeretet és bizalom lelke vezessen minket, a hálás utódokat is: *a Székelyemlék megalkotása hazafias kötelességünk: fogjunk kezét »mind«!*

Fülei Sz. Lajos

Isten igéje.

A kenyér hiánya.

IV. Mózes XXI. 5. Nincsen kenyér, viz is nincsen.

Melkisédek, Sálemben király a vitt Ábrahám elé kenyeret és bort, és ő mivelhogy a magasságos erős Istennek papja vala: megáldá őtet és monda: Áldott Ábrahám az erős magasságos Isten előtt, mennynek és földnek Birája előtt. (Móz. XIV. 18).

Gedeon, midőn Zeba és Salmunak »győzelmében« volt, Sukhót férfaitól kenyeret kért: Adjatok, kérlek, valami darab kenyeret a népnek. (Bir. VIII. 5.)

Mózesnek pedig — midőn Avad, kananeus király ellen való hadjáratban vezeti népét, lázongással kell megküzdenie, ép a kenyér hiánya miatt. A lázongó nép kiáltása olvasható e sorok előtt.

Ha csak e pár példát nézzük is, mindenki előtt tisztában van a kérdés, hogy a kenyér-szükséglet kielégítése, a test fenntartásának elsőrangú tényezője. Amott áldással kapcsolatban áll előttünk, a másik történet szükségét láttatja; emez pedig úgy tünteti fel a kenyér kérdését, mi uralkodik még egy nép felett is.

Valójában kenyér nélkül nincs életünk.

A régi római világ rabszolga lázadásai a lázadásai a kenyérgyűlölet sűrű megoldására való felhívás volt. Mózes népének zugolódása szintén erre irányul. A mai élet megoldásra váró társadalmi kérdései: mind, mind a kenyérgyűlölet vallják szülőjükknek.

Jézus is egész nagyságában fogta fel e kérdés fontosságát, midőn egyfelől így tanít imádkozni: »A mi mindennapi kenyerünket add meg mi nekünk ma; — másfelől pedig tana elkerülhetetlenül szükséges voltát, tudományának feltétlenül üdvösségre és boldogságra vezető erejét jelzi ezzel: Én vagyok az életnek ama kenyere.

Es ha a kenyér hiányzik, most ép úgy, mint az Avad ellen hadakozó izraeliták táborában, panasza, jajszó hallatszik, beszél a kielégítést sürgető test; enyhülést keres a gondoskodó munkásszeretet; azért áldozatra kész az Isten lelkétől áthattott keresztyén.

A kenyér hiánya a legégetőbb szükség, ezt megennyhíteni a legnemesebb keresztyén feladat. — Ma határaink a pusztulás bús képét mutatják. Letarolt kopár minden, az élet utjain, a tömérdek szükség közepette zugolódás támad, mint a vándorló Izrael ajakára: nincsen kenyér, viz is nincsen. Aggodalom tölti el mindenki lelkét. A csapás akkora, mintha tüzes kigyók mardosnák a népet. Ebben az állapotban szükséges a segítség. Nem úgy kell segítnünk, mind Sukhót férfiai, kik megtagadták a kenyeret, hanem, mint a hogy Jób mondja: »Kenyeredet szegd meg az éhezőknek, (Jób 22. 7.) meg még a bujdosónak (Esa 21. 14.) sőt gyűlölnöknök is. (Péld. 25. 21.).

A magunk csekélységével enyhítsük a mások nyomorát, és minden könny, a mit így törölünk le, drága gyöngygyé, egy megmentett élet drága gyöngygyé, — minden átok, mely adományaink nyomán némul el, áldássá — a keresztyén élet munkás szeretetének áldásává válik. Kicsiny bizonyára, mit akármelyikünk adhat, de megsokszorozza az a nemes szándék, hogy az adakozó keresztyén — felebaráti szeretetének tesz eleget.

A nép kiáltása — maholnap is — hallatszik. A kenyér hiánya — égető szükség leszen, mit orvosolni — nagy feladat. Tegyük a magunk körében meg minden lehető . . . mert ekkor értettük meg keresztyén hivatásunk dicsőséges voltát . . . így valljuk a mi Megváltónkat az élet kenyérének, s ha ilyen érzelmekkel járulunk az üdvösség asztalához — üdvösséget nyerünk.

Osváth Lajos.

Hazai krónika

1904. július 28.

Országgyűlés. A nagy kánikulai meleg miatt, nagyon gyenge érdeklődés mellett tárgyalták az *igazságügyi és honvédelmi* tárca költségvetését. Maguk a honatyák is megunták tanácskozást. Ha csak tehetik, egy-egy kis vakációt szakítanak maguknak. Pedig sok anyagot szolgáltatott a t. Háznak mindkét miniszter. Az igazságügyminiszter beszédéből megtudtuk, hogy több nevezetes törvényjavaslat van készülöben. Többek között éppen elkészült a *polgári perrendtartási* törvényjavaslat, a mely hivatva van kiszorítani az osztrák polgári perrendtartást. Mert az mégis csak szégyenletes állapot, hogy pl. Erdélyben ma is az osztrák polgári törvénykönyv szerint szolgáltatnak igazságot. Elkészült a *főudvarnagyi bíráskodásról* szóló törvényjavaslat is, mely szerint az uralkodói ház magyar tagjai fölött is magyarul fognak itélkezni. Javaslat készült az *uzsoráról* és a *telckönyvi jogról* is.

Az igazságügyi költségvetés megszavazása után áttértek a honvédelmi költségvetésre. A lefolyt nagy katonai obstrukció után, most kevésbé érdeklődtek a honvédelmi költségvetés iránt. Mindannak daczára az ellenzék szigorú kritikát gyakorolt. Természetes hogy egyik ellenzéki követ sem fogadta el addig, míg nem lesz magyar hadsereg. *Nyiri* honvédelmi miniszter beszédében utalt arra, hogy a Tisza kormány alatt máris sok történt arra, hogy a hadsereg megmagyarosittassék. Mert a katonai iskolákban több tantárgyat tanítanak magyarul (köztük az uszást és tornázást is), s e mellett 1073 új alapítványi hely van magyar fiuk részére. Kijelentette a miniszter azt is, hogy a kormány komolyan foglalkozik a *kétéves szolgálati idő* behozatalával. Majd az új véd-erőtörvény kapcsán tesz ez iránt javaslatot. Meglesz a katonai *büntető perrendtartás* is, egy év leforgása alatt. Csak várni kell és a magyar katonára felett is, ha hibázik — magyarul mondanak ítéletet. A javaslatot megszavazták.

Thököly Imre hamvai itthon. Még csak a nagy Thököly Imrének, II. Rákóczy Ferencz mostoha apjának, Erdély egykori fejedelmének idegenben nyugvó hamvairól nem szólt a krónika. Hallgatott felőle az evangélikus egyház, melynek hű tagja volt. Nem emlékezett meg róla Erdély. Most azonban *Tisza* István gr. miniszterelnök kérdést intézett a *kézsmárki ág. evang.* egyházhoz, hogy hajlandó-e templomában helyet adni Thököly hamvainak. Természetes, hogy a kézsmárki egyház készséggel ragadta meg az alkalmat, hogy

befogadhassa az egykori »kurucz király« porréseit. Azért választotta ki Tisza a kézsmárki egyházat, mert Thököly azt hagyta végrendeletében, hogy hült tetemeit egyik felvidéki evang. templomban helyezték örök nyugalomra. A nagy bujdosó kívánsága most, kétszáz év után, legalább teljesül.

Világkrónika.

Japán-orosz háború. Az elmúlt héten nagy csata volt Timucsöng falu környékén, mely az orosz vereségével végződött. *Ojama* japán fővezér vezetése mellett részt vett ebben a csatában mind a három japán hadsereg. A közápen állott *Nodzu* hadserge, míg az oroszok balszárnyát *Kuroki*, a jobb szárnyát pedig *Oku* szoritotta sarokba. Az oroszok hősiességét ellenállást fejtettek ki. De végre mégis megadták magukat. Elesett gróf *Keller* tábornok is. A japánok vesztesége mintegy kétezer; az oroszoké jóval több. A japánok nagymennyiségű hadi zsákmányt is ejtettek. *Kuropatkin* erősen sarokba szoritották. A döntő ütközetet most már nem kerülheti ki.

Port-Arthur, daczára a multkor érkezett vész-hireknek, még mindig tartja magát. Állítólag nagy veszteséggel verték vissza a japánokat. Az orosz önkéntes flotta nyolcz hadihajója

elindult Port-Arthur fölmentésére.

Egyházi élet.

A hosszufalusi ev. ref. egyház július 31-ével árván maradt. Ugyanis a köztisztelő és szeretetben álló lelkipásztora, Zsigmond Károly, e napon bucsuzott el szerető hiveitől, az általa teremtett, s valóban atyai gondoskodással ápolt szentegyházától. Az istenisztelet egész folyamán végig rezgett az elválás határtalan fájdalma. Szem nem maradt szárazon a hívők seregében, kik zsufozásig megtöltötték a templomot. A távol községekben elszórt, de az ő csodás, nagy, nemes lelkének erejével összetartott hivei is elzarándokoltak mégegyszer hallani apostoli szózatát. Valami fenséges, valami szent pillanat volt az, midőn isteni ihletségtől felmagasztosult szavakkal köti a hívők az ifju egyház szeretetteljes ápolását, továbbfejlesztését; a midőn Isten áldását kéri az egyház minden egyes tagjára. Hétfalu minden rendű és rangu lakóira, jó barátokra és ellenségekre egyaránt. De hiszen, voltak-e neki ellenségei? Egy igen

BIBLIA ÁRUSITÓK.

tekintélyes uri ember e kevés, de sokat mondó szavakkal jellemzé: » A ki Zsigmond Károlynak ellensége, az a hazának is ellensége.«

17 évi ittléte csodákat mivelt. Ugy szólva semmiből, egyik kezében bibliával, másikban vakoló kanállal építé fel az Urnak hajlékát. Megalkotott egyházát anyagilag is a jólét magas nivójára emelé szervező képességével. Szinte felsorolhatatlan egyházi munkássága mellett a társadalmi téren is vezető szerep jutott neki, de itt sem feledkezett meg soha szent hivatásáról. Minden lépését az igaz keresztyéni érzés hatotta át. Pap volt ő a szólegnemesebb, legideálisabb értelmében. Érezhető tehát, ha a rajongó szeretet, a közbecsülés, mely családjával együtt körülövezte, bucsuzása alkalmával az őszinte fájdalom könyeiben fölragyogott, nemcsak hiveinek, de másoknak is szemeiből, mert eltávozásra különösen az egyházra, de a társadalomra is pótolhatatlan veszteséget jelent.

Az egyháztanács d. u. bucsu majálist rendezett tiszteletére, melynek úgy anyagi, mint erkölcsi sikere méltó volt a bucsuzó érdemeihez. Eltávozásának napján, aug. 1-én pedig közös ebédhez gyűlt össze hétfalu intelligenciája teljes számmal, hol is a szebbnél szebb pohárköszöntőkben magyarosan a legimpozánsabb módon nyilatkozott meg a ragaszkodás, a nagybecsülés meleg érzelme a távozó és családja iránt. Az asztaltársaság meghatottan oszlott szét, hogy este 6 órakor a brassói pályaudvarhoz elkísérendő, az előkészületeket megtehesse. A jó barátokkal telt kocsi hosszú sora jelezte, hogy Zsigmond Károlynak sokkal több a tisztelője, hogyses emléke muló ködfátyol lenne.

Különben is a fáradságot nem ismerő munkásságával alkotott missió egyházban, s annak csinos templomában örök emléket állított önmagának, mert ő nem homokra, hanem sziklára épített, s így művei időtlen-időkig hirdetik nevét. Az egyház minden rendű és rangu tagjának buzgó óhajta, hogy a szeretetnek Istene árássa el őt és hozzátartozóit kegyelmének minden jelével új otthonában, s segítse az igazak útján vezetni a szilágysomlyói hiveket is. Az édes gyermeke, árván maradt egyháza zokogva kiáltja feléje: Isten Vele, Isten Hozzá!

Szilágysomlyói egyházunkba, mint onnan értesítenek, aug. hó 7-én köszöntött be *Zsigmond* Károly. A béiktatást *Viski* Pál esperes végezte. Istentisztelet után a szokásos átadás történt meg. Adjon Isten Zsigmond Károlynak az új otthonában is jó egészséget, hogy a hozzája fűzött várakozásnak megfelelhessen, s majd olyan szép eredményekre tekinthessen vissza, mint Hosszúfaluban.

Kegyesség útja

— A katona és az érdemjel. —

Mikor a küzdelmes és véres krimiai hadjáratból az angol sereg diadalmason vissza tért hazájába, azokat a katonákat, akik bátorságuk-

kal, vitézségükkel kitüntették magukat érdemjellel diszitették fel. Az érdemjellel kitüntetendő katonákat előszólítva sorba állították és minden egyes vitéznek maga a királyné tűzte a mellére az érdemjelt. A mint a királyné sorba ment és a melléte vitt ezüst tallért rendre tűzte fel a boldog katonák mellére az érdemjelt, egyet elejtett. Egy közel levő kis leány felvéve, egyenesen a katona mellére akarta azt tűzni. A katona azonban hátra lépve így szólt: »Az az ércz darab magára nem sokat ér, a kéz, mely feltüzi az adja meg annak becsét« nem engedte másnak csak a királynénak, hogy azt feltüzze.

Az az ajándék, melylyel az életben ki vagyunk tüntetve, magában talán nem sokat ér, de becses és értékes lesz, ha tudjuk, hogy a szerető menyei édes atya áld meg azzal.

Történelmi gyöngyök.

Tacitus szava: sem a nemzetek békéje fegyver nélkül, sem a fegyver zsold nélkül, sem a zsold adó nélkül nem lehetnek.

Sforzia Lajos király Genuába küldvén egy követet, hogy onnan nagy adót hajtson fel, a genuai előkelők a követet elvezették egy kertbe, hol egy basilika nevű burjánt vele leszakasztatván és megszagoltatván, kérdék: milyennek találja? Jó illatu! felele ez. Akkor mondának neki: szorongasd és roncsold meg, s úgy szagold! Ugy tett, és kellemetlen szagunak találta. Akkor mondának neki: Ha a király irgalmason bánik velünk, kedvet talál mindenki előtt; ha pedig nyomaszt és megront minket, keserűséggel és kellemetlenséggel fog találkozni!

Szokratot neje azért pirongatván, hogy a barátaitól ajánlott ajándékokat nem fogadja el, azt felelé: Ha mind azt elvennők, mivel kínálnak, majd nem volna, mit elvegyünk, mert semmivel se kínálnának meg!

Pyrrhus, épirusi király a rómaiakkal háboruzván, Rómába ajándékokat küldött lekenyerezésül, de azokat a tanács nem fogadta el. A követek az ajándékokat házanként is elhordozván, senki se fogadta el, és szégyenülten kellett megtérniök.

Nagy Sándor egy embernek egy egész várost ajándékozott. Mire ez azt mondá: Ekkorát nem érdelek! Mire amaz azt felelé: Nem azt nézem, mit illik neked elfogadnod, hanem hogy mit illik nekem adnom!

Szülli, francia miniszter mondá: Az állam boldog akkor, mikor abban jó erkölcsök és jó törvények uralkodnak. Szerencsétlenségre a jó erkölcsök és jó törvények kapcsolata csak akkor szokott kívánatossá válni, mikor a romlottság és

evvel minden visszaélések tetőpontra hágtakt. Ilyen szerűleg lesz nálunk embereknél mindig a legnagyobb rossz a legnagyobb jó alapjává.

Nagy Sándor miután hódítási utjából Indiából visszatért, mindenütt nagyobb istállókat, melyekben lovai ettek, nagyobb zabolákat és fegyvereket hagyott hátra, mint a milyeneket valósággal használt: hogy így magát és az övéit, mint másoknál nagyobbakat, bámultassa a világgal.

Egy lacedaemoni nőnek megmondák, hogy fia az ütközeten elesett; mire ő azt felelé: Azért szültem volt őt, hogy legyen ki a hazáért kész legyen meghalni.

Az ártatlanul halálra ítélt Szokrátnak monda egy kedves embere: Nagyon fájlalom, hogy igazságtalanul kárhóztatva látlak! Kinek felele Szokrát: Azt akarnád-e barátom, hogy méltán legyek kárhóztatva?

Mai képünkhöz.

Olvasóink ismét *biblia árusítókkal* találkoznak. A mi derék biblia árusítók ez alkalommal Algirban, Afrikában tartózkodik. Szeretnék tudni, hogy olvasóink közül hányan vettek bibliát, fölteve, hogy nem volt, mióta látják, olvassák a bibliaterjesztők buzgóságát?

Hasznos tudnivalók.

Adó elengedése elemi károk esetében.

Most, midőn a legtöbb gazdát mély gondok környékezik, hogy miből fogja a rossz termés folytán költségeit fedezni, czélszerűnek látjuk a gazdaközönség figyelmét felhívni az 1883. évi XLIV. törvényczikk 49. §-ára, hogy elemi csapások által okozott károk rendkívüli eseteiben mikor van adóelengedés helye. Az elemi csapások közé soroztatnak:

- a) Jégeső, árviz s tűz.
- b) A terményeknek rovarok általi elpusztítása nagyobb kiterjedésű egész dülöket magukban foglaló területeken.
- c) Szántóföldeknél adóelengedésre igényt nyújtó elemi csapás a rozsda is. (Pénzügyi bíróság 1482. sorszámú határozata.)
- d) Folytonos esőzésből származó árviz szintén elemi csapást képez; a földadó leírása iránti kérvény akkor nyújtandó be, midőn az ár legnagyobb fokát elérte. (Pénzügyi bíróság 327. sorszámú határozata.)
- e) Tartós szárazság, mely egész dülöket magában foglaló nagyobb területeken a bevetett földeknek termését oly módon és időben semmi-

siti meg, hogy a megkárosított földek azon évben már újabb veteményezés által jövedelmezőkké általában nem tétethetnek.

Ezen esetekben van tehát adóelengedés iránti kérelemnek helye; az eljárásra vonatkozólag a birtokos, vagy ennek képviselője a községi előljárásnál bejelenti a kárt s a községi előljáróság ezen bejelentés vételétől számított három nap alatt helyszíni szemle jegyzőkönyvét tartozik felvételni, melyben meghatároztatik az elemi csapás természeti minősége, felsoroltatnak mindazon dülő és helyrajzi számok, melyekben a termés károsult, vagy amelyen a termés leégett, vagy az árviz által elpusztított. A községi előljáróság a felvett szemle jegyzőkönyvét, valamint a birtokosnak kárbejelentését a pénzügyi igazgatósághoz tartozik azonnal beküldeni s ennek alapján a pénzügyi igazgatóság tartozik a további eljárást megindítani. Ha a pénzügyi igazgatóság által megállapított adóleirási tételek ellen a károsult felebbezéssel óhajt élni, a felebbezés másodfokban 15 nap alatt a közigazgatási bizottsághoz, harmadfokban pedig a pénzügyi közigazgatási bírósághoz nyújtandó be 30 nap alatt.

Vegyes hírek

Inség bizottságok. Mi sem igazolja jobban a bekövetkező nyomort, mint az inségbizottságok megalakulása. Minden vármegyében és városban az illetékes hatóságok már értekezleteket tartottak és megalakították az inségbizottságokat. Kettős feladata van az ilyen inségbizottságoknak. Egyfelől, beszerezni a szükségeltető élelmi szereket; másfelől a népet kiragadni az uzsorások kezei közül. Hát csak lássanak munkához az inségbizottságok, mert nagyon hasznos munkát végeznek.

A földmívelési miniszter rendeletet küldött az erdőigazgatóságokhoz, hogy a rossz széna termésre tekintettel a véd-erdőkben engedjék meg a legeltetést. Az érdekelt birtokosok tehát ez irányban tegyék meg a szükséges lépéseket és az erdészeti hivatalokban bővebb felvilágosítást nyernek.

A tifusz terjedése Aradon. Arad városából napról-napra szomorubb hírek érkeznek a tifusz rohamos terjedéséről. Az eddigi ötvenhárom házmázbeteghez még hét újabb csatlakozik. Ennyit jelentettek be az orvosi hivatalnak. Ezenkívül két beteget a fővárosba szállítottak. E szerint összesen hatvankét tifuszbeteg van Aradon. Illetve csak ötvenhét, mert öt beteg meghalt.

A vigyázatlanság áldozatai. A gazdasszonyok régi rossz szokása, hogy ha a vasalóban nem akar a szén meggyuladni, petroleummal öntik be és gyujtják fel a szenet. Az ilyen szerű eljárás nem egyszer igen szerencsétlenül végződött, a sok intő példa mégsem tudja leszoktatni a gazdasszonyokat erről a helytelen eljárásról. Mint-hogy alig-alig lehet a szükséges elővigyázattal eljárni a szén felgyujtásánál, számosan életükkel fizettek már vigyázatlanságukért. Tegnap délután a Bethlen-utca 6. szám alatt egy Vedri Regina nevű leány járt szerencsétlenül a vasaló felgyuj-

tásánál. Ugyanis a petróleum lángja ruhájába kapott s bal karján több súlyos égési sebet szenvedett. A szomorú esetből más is tanulhat.

A harag vége. Kisgörény községben nem a legjobb viszonyban voltak egymással Szász Ferencz és Szabó Sándor ottani lakosok. A minap ismét feltámadt a régi gyűlölet lángja Szabó Sándorban. Hatalmas karóval kezében leselkedett Szász Ferencz háza táján, hogy végre kitöltse régi bosszuvágyát. De Szász csak nem akart kijönni a házából neszét vevén a dolognak. Végre ellenfele megunt a várakozást és egy hatalmas csapással beütötte az ajtót. Szász elrejtőzni igyekezett és az ablakon keresztül kiugrott, de ellenfele ép akkor úgy fejbe ütötte, hogy lerogyott az ablak alatt. Az esetet feljelentették a csendőrörshöz, aki Szabó Sándort elfogta és átadta a szolgabírósnak. Ne menjen le a nap a ti haragotokkal.

Magyar fiuk japán hadi szolgálatban. Három Erdélyből kivándorolt matróz a Turnu Szeverin román hajóról az orosz-japán háború kitörése előtt a japán haditengerészet szolgálatába lépett. A román hajó akkor éppen Cardiff kikötőben horgonyzott, mikor a három erdélyi fiú, névszerint Becker Sándor, Domics György és Tankó György egy Japánba induló hajóra szegődött. Azóta hirt sem hallottak felőlük, mígnem most levél érkezett a Turnu Szeverin gépészhöz, melyben Becker megírja, hogy a Jokohann japán hadihajón szolgálnak, ő mint III. oszt. gépész, Domics tüzelő és Tankó matróz. Sorsukkal nagyon meg vannak elégedve.

Kuropatkin fizetése. Bizonyára mindenkit érdekel, mennyi fizetése van egy hadvezérnek. Csak azt felelhetjük, hogy éppen elég. Nem kell talánia, hogy ő, vagy családja éhen talál veszni. Méltányos is, mert hiszen legnagyobb részt a jó hadvezéren mulik tenger kincs, rengeteg vér és a nemzeti dicsőség megmentése, ezek pedig megérnek minden áldozatot, Kuropatkin iránt, aki voltképpen szegény ember, különösen bőkezű volt a csár. Az egész háború tartamára 200.000 rubel évi fizetést biztosított számára s e mellett megkapta 30.000 rubelnyi hadügyminiszteri fizetését a családjának. Egyszersmind 500.000 rubelt ajándékozott neki egy összegben, mielőtt a harctérre elindult. (Egy rubel = 3 kor. 26 fill).

A szárazság és a hadgyakorlat. A tartós szárazság messze földön vízhiányt idézett elő s különösen érezhető ez a baj Bécsben és Ausztria némely vidékén, így Csehországban is, a hová az ideai nagy hadgyakorlatot tervezte a katonai vezetés. Ha az alatt a négy hét alatt, mire a nagy hadgyakorlatok ideje elérkezik, nem lesz eső, akkor nem lehetetlen, hogy a hadgyakorlat egészen elmarad, mert a katonai kormány nem tenné ki a nagyszámu csapatokat annak a veszedelemnek, hogy esetleg nem tudná ellátni őket vízzel a hadgyakorlat vidékén.

Egy bivaly garázdálkodása. Egy felbőszült bivaly végzetes kimenetelű garázdálkodásáról hallunk hirt Kovásznáról. Vasárnap este történt ugyanis, hogy Finta László kovásznai lakos bi-

valyát, midőn a csordából haza hajtották, az utcán kóborló gyerekek ingerkedéseikkel feldühösítették. A felbőszült állat a sétáló fürdőzőket megtámadta, egy asszonyt karján könnyedén megsebesített, azután felöklelte az öreg 80 éves Butyka Dénesnét, azt a földre teperte, arcát fölhasította és egy oldalbordáját összetörte, végül berohant a nyitott kapun át Fintáék udvarára, ott neki ment a gazda 27 éves fiatal feleségének Finta Lászlónénak, szarvát annak ágyékába döfte, ily módon fölemelte és egy közeli asztal tetejére dobta, majd pedig a földre lökte és összetiporta úgy, hogy mire a háziak a szerencsétlen asszonyt kiszabadították a rettenetes állat hatalmából, már félholt volt és az udvaron egy valóságos vértócsa gőzölgött. Az első segélyt Zentai Dávid fürdő-orvos nyújtotta a félholt asszonynak. Bevarrta sebeit és intézkedett a gyógykezelés iránt. Felépüléséhez azonban — a szerencsétlen áldozatnak — kevés remény van, annál kevesebb, mert három év óta betegeskedése következtében amugy is el van gyötörve és gyengülve. Finta Lászlónénak két kisgyermek van, akik most betegágya mellett siránkoznak.

Apagyilkosok. Két siheder, az egyik 16, a másik 15 éves, Győrvar vasmegyei községben meggyilkolta atyját. Gothard János jómódu győrvari gazda a napokban akarta oltárhoz vezetni menyasszonyát, Kovács Ágnes, két fia azonban ellenezte atyja második házasságát, mert félték, hogy az asszony előrököli előlük az apai just. Az apa nem törődött fiainak ellenkezésével: szerdán megvásárolta a kelengyét, azután megtette az előkészületet a lakodalomra. Egyik nap reggel a két fiú beállított atyjához és durván felszólították, hogy hagyjon fel házassági tervével. Az öreg kiutasította fiait, mire a két fiú nekiesett atyjának és brutális vadsággal agyonverték. A fiatal gyilkosok önként jelentkeztek a vasvári járásbírósnál. Ezek sem tudták az ötödik parancsot.

Szerkesztő postája.

K. J. Felső-Tömös. A múlt számunkra már ki volt szedve a jelen számban olvasható tudósítás, csupán tárgyhalmaz miatt nem adhattuk. Sajnálattunkra az Ön tudósítása tárgytalan lett. Így is nagyon köszönöm. Az előfizetők dolga most már rendbe jó. Elküldöm az első félévi névsort is, csak egy kis türelmet kérek. A t. példány felől is akkor intézkedem. Szives üdvözet.

G. D. M. Érkávás. Az már nagyobb feladat, de nem lehetetlen. Nekem meg van a két első évfolyam is, és a mint egy másoló egyént kaphatok, azonnal átadom. Az utóbbi két évről megjelent számokat addig is elküldöm. Legyen nyugton. A küldeményeket köszönöm.

V. E. Zovány. A kért 25 számot ismét elküldöttem. Megérkezett-e? Az utóbb érkezett küldeményt megkaptam. Nagyon jó mind a három. Kérek újakat. Ujság semmi. Szives üdvözet!

S. E. Vadasd. Megkaptam, csak még nem érkeztem át-olvasni.

O. L. Feketelak. Szintén kaptam. Jóni fognak rendre. Köszönöm. Szives üdvözet.